

**CENTRUM
POLITYK
PUBLICZNYCH**

Wybrane dane dotyczące sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego

Spójność społeczna

Paweł Hałat

Kraków, październik 2025

Spis treści

Komentarz do danych.....	3
Poziom bezrobocie i bezrobocie długotrwałe	5
Sytuacja gospodarstw domowych – przeciętne wydatki miesięczne gospodarstw i subiektywna ocena sytuacji materialnej	11
Zasięg ubóstwa	13
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	14

Komentarz do danych

Poziom bezrobocia w województwie małopolskim systematycznie spadał od 2014 r. Spadek ten przerwała pandemia, powodując wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w regionie o 20 tys. między 2019 i 2020 r. Od 2021 r. liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia systematycznie spada. W strukturze bezrobotnych przeważają kobiety, które stanowiły w 2024 r. 53% bezrobotnych w regionie (Wykres 1). Małopolskie należy do regionów o najniższej stopie bezrobocia – niższy poziom notuje się jedynie w wielkopolskim, mazowieckim i śląskim (Wykres 2). Poziom bezrobocia jest jednak silnie zróżnicowany w regionie. Najniższą stopą bezrobocia cechował się Kraków oraz powiat bocheński i myślenicki. Niskim bezrobociem cechowały się także powiaty wokół Krakowa i w zachodniej części regionu. Najwyższym bezrobociem cechowała się wschodnia część województwa, zwłaszcza powiat dąbrowski, gdzie stopa bezrobocia w 2024 r. przekraczała 11%. Względnie wysokim bezrobociem cechowały się także powiat tatrzański oraz północna część Małopolski Zachodniej (Rysunek 1). Znacząco spadł poziom bezrobocia młodych – udział bezrobotnych w najniższej grupie wiekowej (poniżej 24 roku życia) spadł z 9% w początku analizowanej dekady do ok. 4% w ostatnich latach. Wciąż jednak poziom bezrobocia młodych jest nieco wyższy niż w ostatnim roku przed pandemią. W grupie osób w wieku przedemerytalnym (pow. 55 roku życia) poziom bezrobocia spadł do najniższego w ciągu dekady – w ostatnim roku wynosił 3,4% (Wykres 3). Poważnym problemem społecznym jest bezrobocie długotrwałe. W województwie małopolskim udział bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej roku w ogóle aktywnych zawodowo jest niski i spadł w ostatniej dekadzie z 4% do 1,5% (Wykres 4). W większości powiatów regionu poziom bezrobocia długotrwałego był niski. Wciąż jednak stanowi ono znaczące zjawisko w powiatach dąbrowskim i tatrzańskim, gdzie sięga ok. 5% (Rysunek 2).

Ważnym czynnikiem spójności społecznej regionu jest sytuacja materialna gospodarstw domowych i jej zróżnicowanie. Zgodnie z danymi z *Badania budżetów gospodarstw domowych* (BBGD) prowadzonego przez GUS¹, województwo małopolskie należy do regionów o najwyższym poziomie przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego. Jest też województwem, w którym poziom dochodów gospodarstw wzrósł w największym stopniu w ciągu dekady – o 120% (Wykres 5). W strukturze przeciętnego dochodu rozporządzalnego gospodarstw w regionie zwraca uwagę, wyższy niż w kraju, udział dochodu z pracy najemnej i pracy na własny rachunek, a także znaczna zmiana jaka zaszła w udziale dochodów z pracy w ciągu dekady. Udział dochodu z gospodarstwa indywidualnego w strukturze dochodów gospodarstw w województwie małopolskim jest bardzo niski – pomimo wyższego niż średnia krajowa udziału zatrudnionych w rolnictwie (Wykres 6). Podobnie jak w całym kraju poprawiła się w ostatnich latach ocena własnej sytuacji materialnej mieszkańców regionu. W 2023 r. ponad 64% ankietowanych gospodarstw oceniało ją dobrze lub raczej dobrze, a jedynie 2,5% źle lub raczej źle. Odsetek oceniających sytuację materialną pozytywnie był w Małopolsce o 10 pp wyższy niż średnio w kraju.

Zagrożenie ubóstwem może być definiowane na różne sposoby. Dla województw od kilku lat prezentowany jest wskaźnik zagrożenia ubóstwem – jako odsetek osób, których dochód ekwiwalentny do dyspozycji² jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji w danym kraju. W małopolskim wskaźnik ten wynosił w 2024 r. 13,5% i był zbliżony do średniej dla kraju. Warto zauważyć, że w ostatnich latach wskaźnik

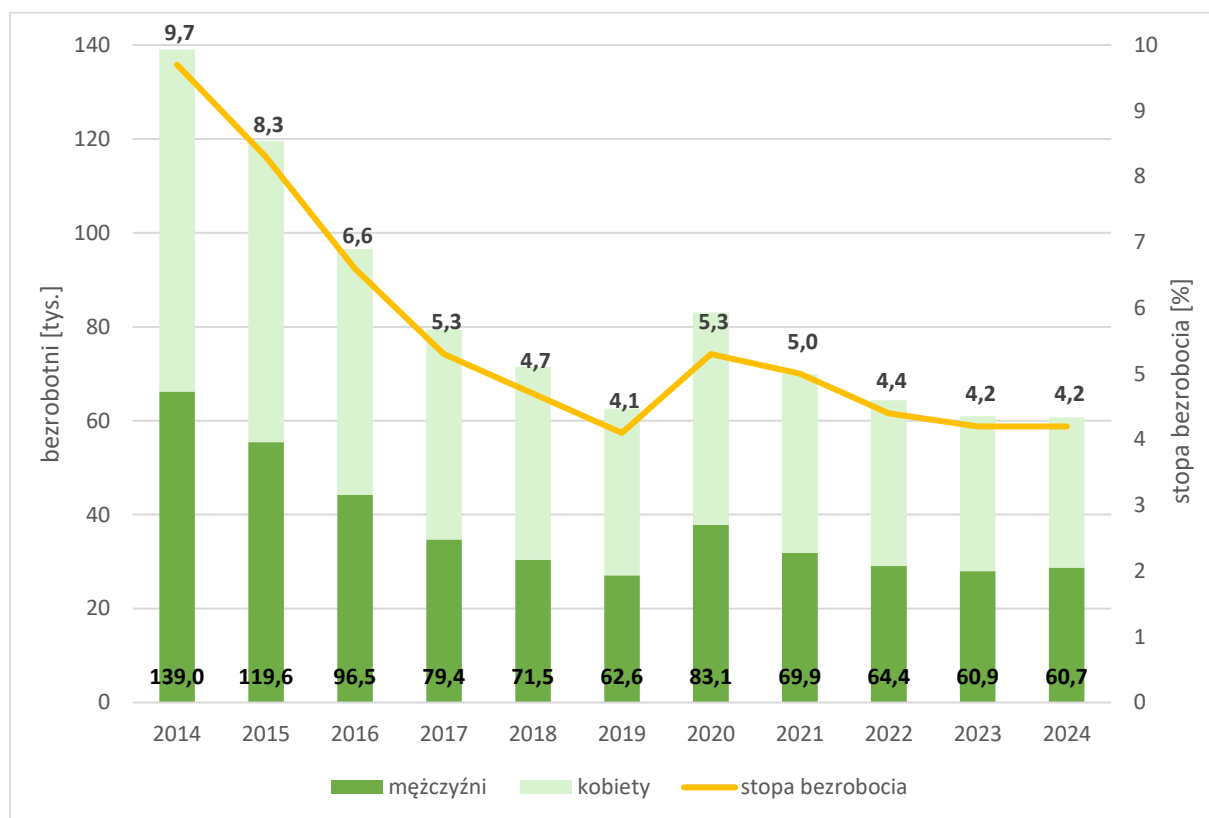
¹ <https://stat.gov.pl/badania-statystyczne/badania-ankietowe/badania-spoleczne/badanie-budzetow-gospodarstw-domowych-bbgd>

² Po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych.

zagrożenia ubóstwem spadł o 2,5 pp, wciąż jednak jest wyższy niż w siedmiu województwach (Wykres 8).

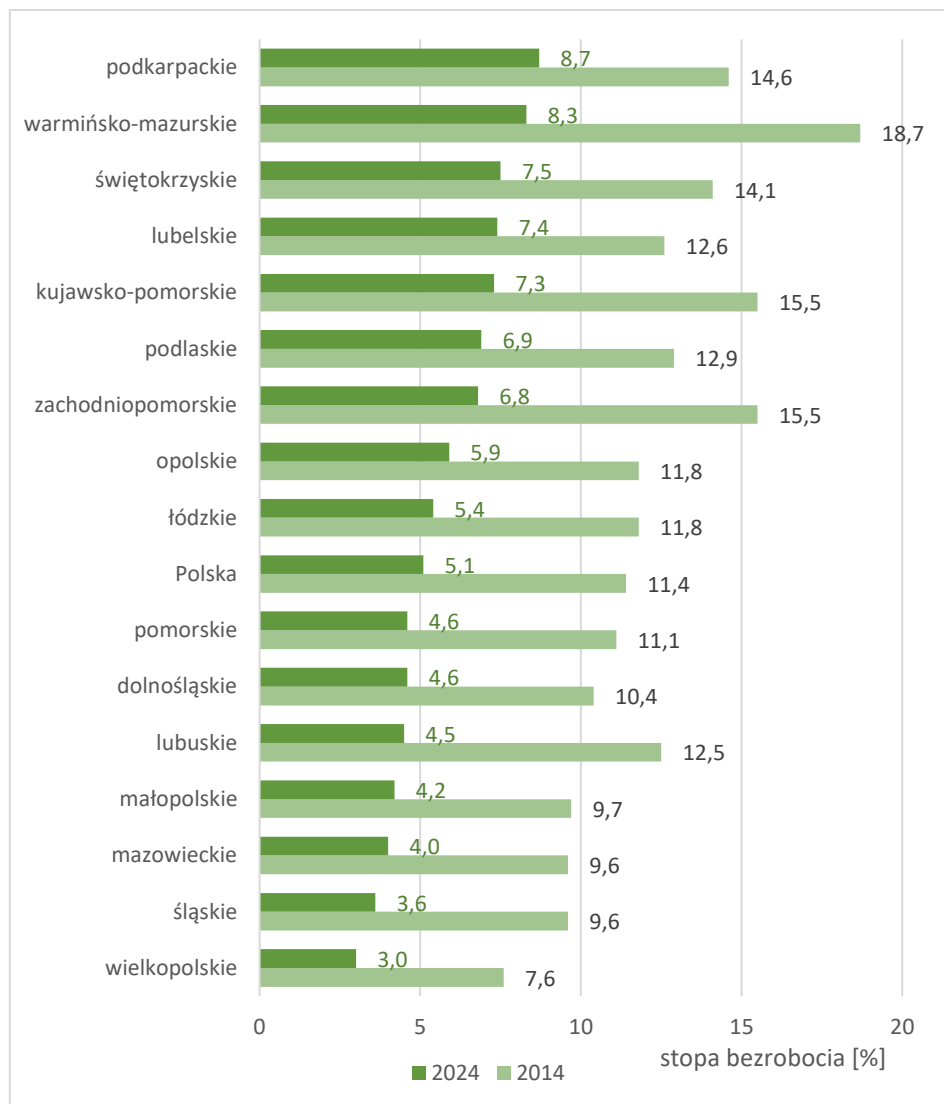
Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w województwie małopolskim w ostatniej dekadzie spadła ponad dwukrotnie. W 2024 r. z pomocy skorzystało niespełna 94 tys. mieszkańców regionu. Szczególnie znaczny, niemal czterokrotny, był spadek liczby osób uprawnionych do uzyskania świadczenia pieniężnego na podstawie kryterium dochodowego (Wykres 9). Wskaźnik liczby osób korzystających z pomocy na 10 tys. mieszkańców spadł z 640 do 273. Był to czwarty najniższy wskaźnik wśród polskich regionów (Wykres 10). W ciągu dekady zmieniła się struktura wiekowa korzystających z pomocy – o 10 pp wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym. Przy ogólnym znacznym spadku liczby osób korzystających z pomocy tylko w grupie osób w wieku poprodukcyjnym liczba osób korzystających z pomocy pozostała na podobnym poziomie (Wykres 11). Udział mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w małopolskich gminach wahał się od kilkudziesięciu osób/10 tys. ludności (gminy Łapsze Niżne, Mogilany, Zielonki) do ponad tysiąca osób/10 tys. ludności w gminach Rzepiennik Strzyżewski i Korzenna. W układzie geograficznym najniższym poziomem korzystania z pomocy społecznej cechowały się gminy w obszarze metropolitalnym Krakowa, a także w Zachodniej Małopolsce. Największy udział korzystających z pomocy społecznej cechował gminy popołudniowo-wschodniej Małopolski, w pasie od powiatu limanowskiego do gorlickiego i południowej części tarnowskiego, a także w powiecie dąbrowskim (Rysunek 3).

Poziom bezrobocia i bezrobocie długotrwałe

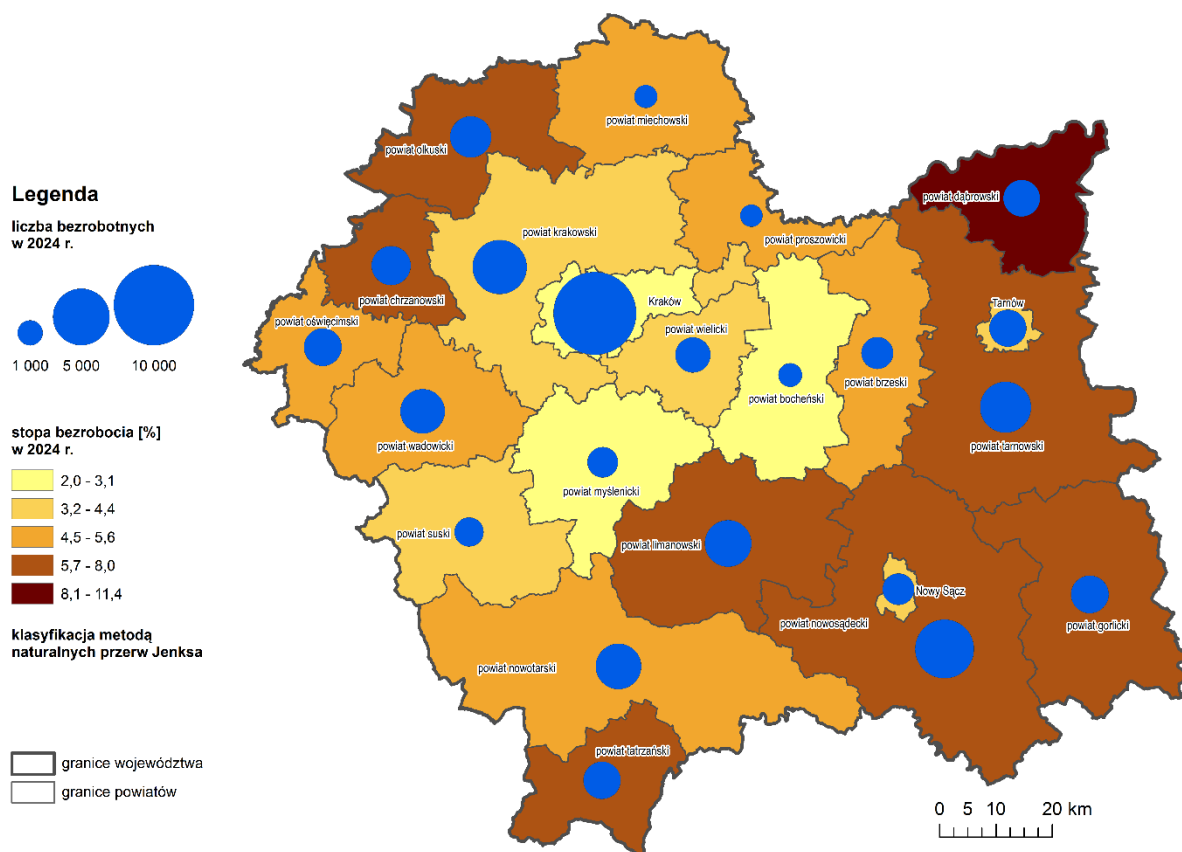
Wykres 1. Bezrobotni zarejestrowani wg płci oraz stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie małopolskim w latach 2014-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

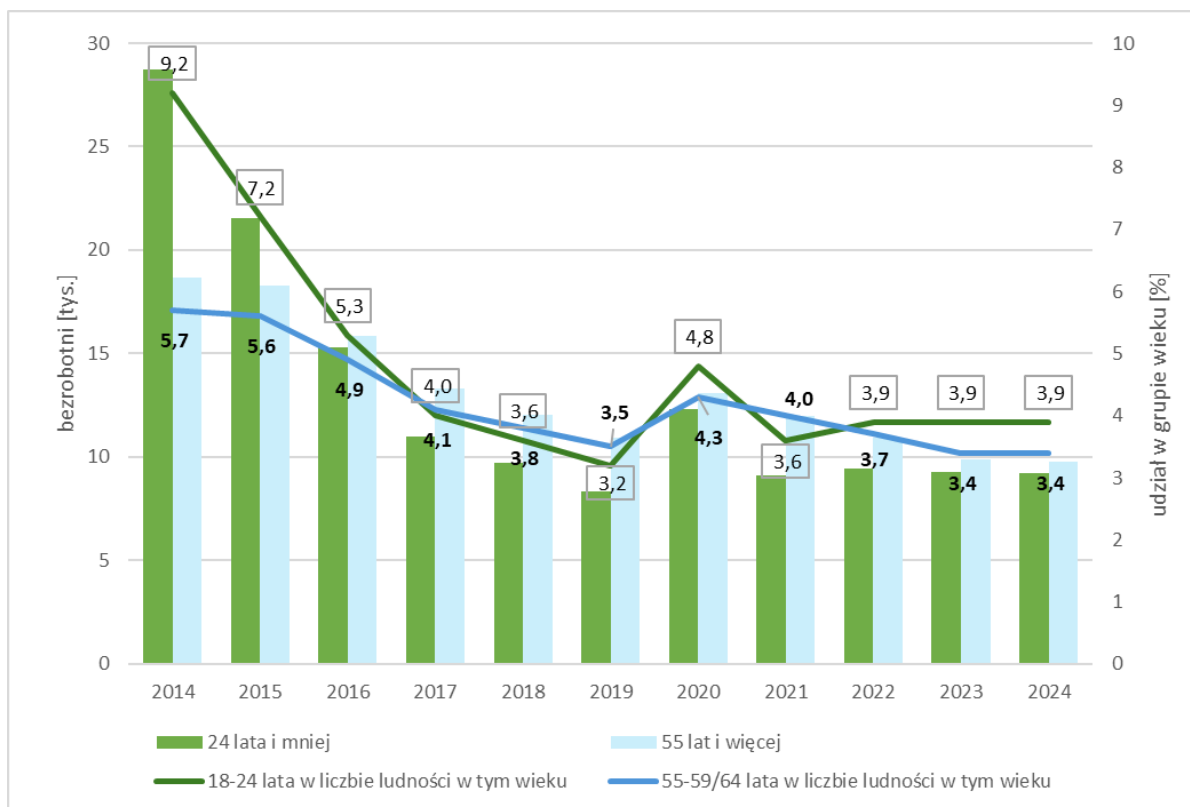
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwach w latach 2014 i 2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

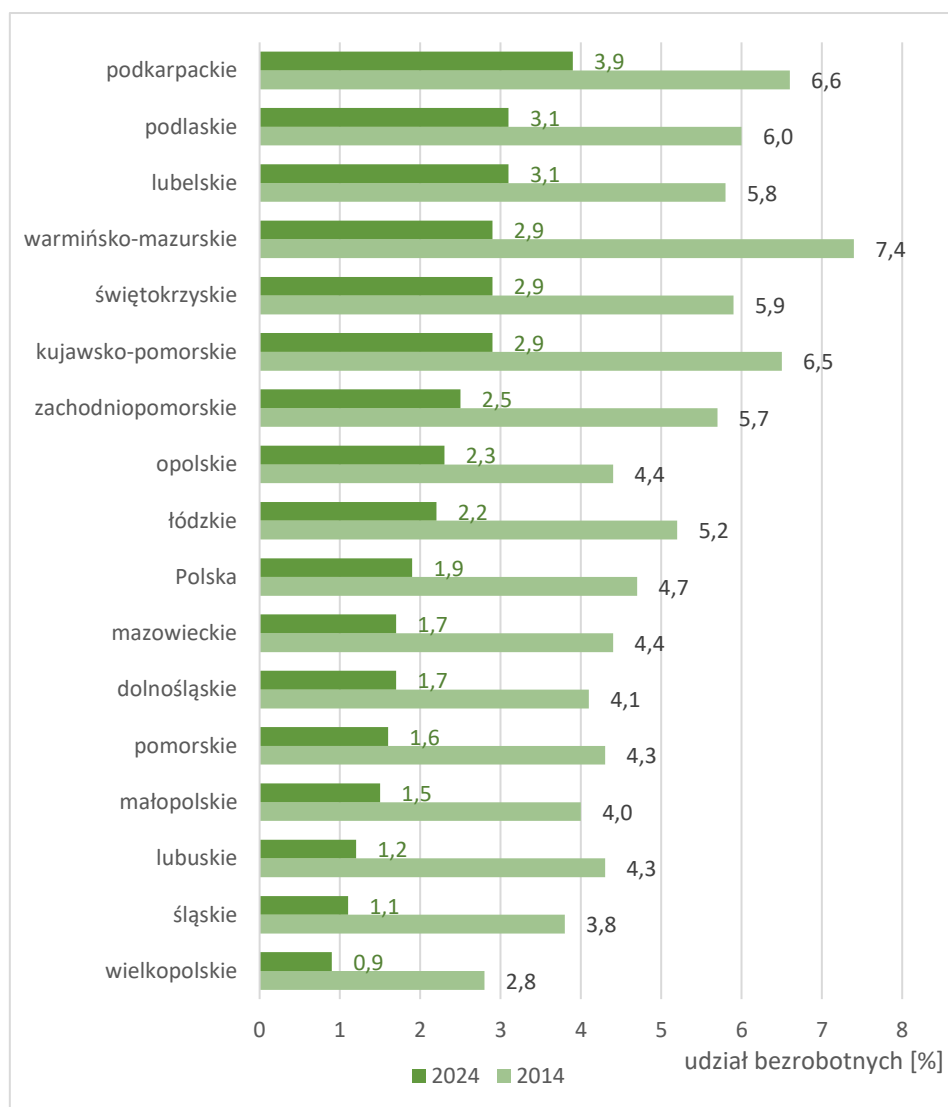
Rysunek 1. Bezrobotni i stopa bezrobocia rejestrowanego w powiatach w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

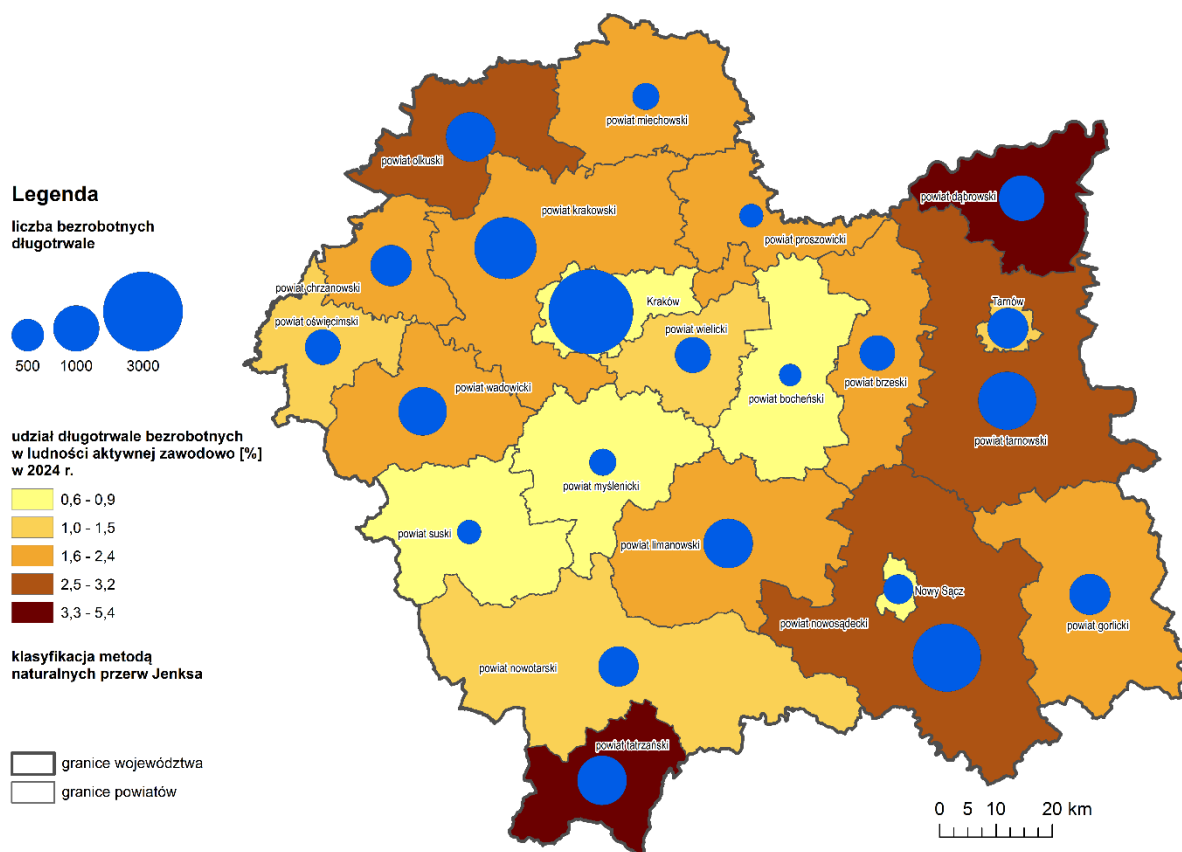
Wykres 3. Liczba bezrobotnych w najmłodszej (do 24 roku życia) i najstarszej (powyżej 55 roku życia) grupie wiekowej oraz udział bezrobotnych w danej grupie wiekowej w województwie małopolskim w latach 2014-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykres 4. Udział bezrobotnych pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok w ludności aktywnej zawodowo w województwach w latach 2014 i 2024

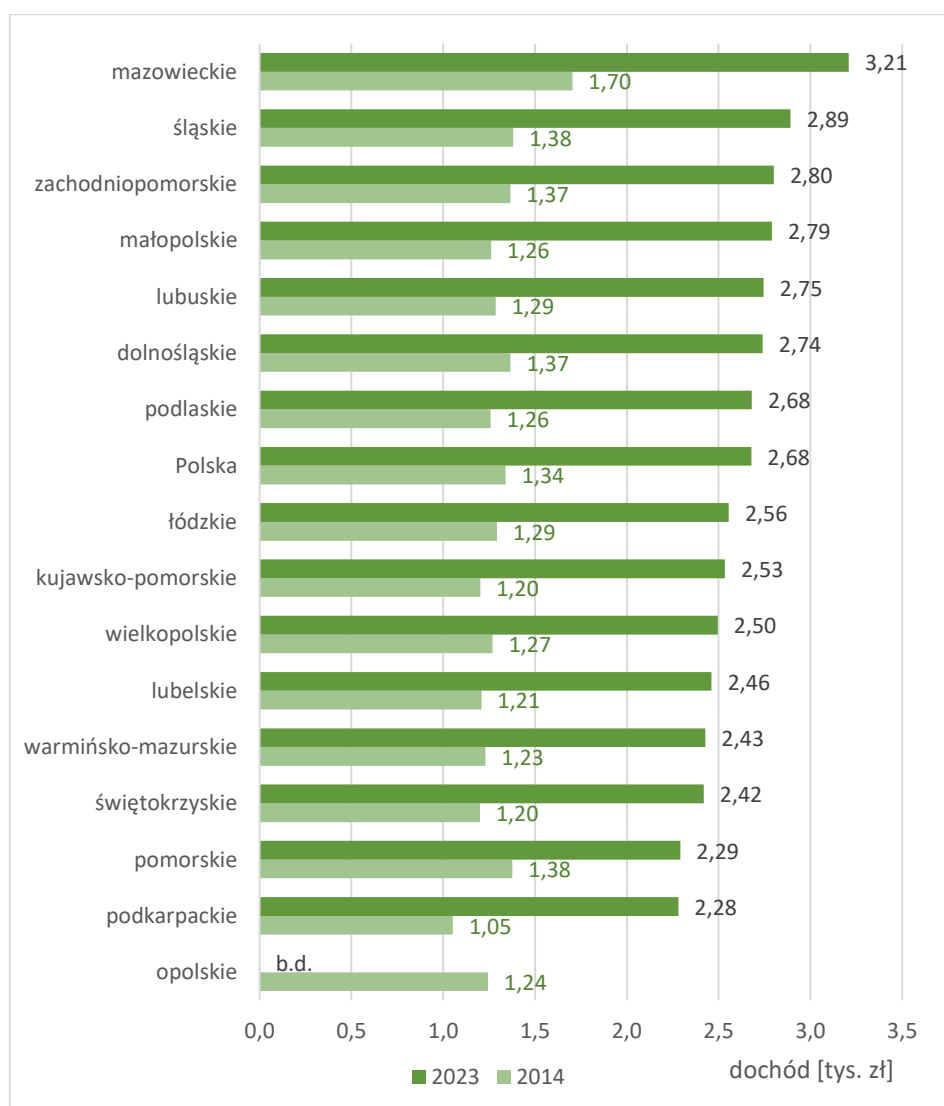
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Rysunek 2. Bezrobotni długotrwale (pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok) w powiatach w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Sytuacja gospodarstw domowych – przeciętne wydatki miesięczne gospodarstw i subiektywna ocena sytuacji materialnej³

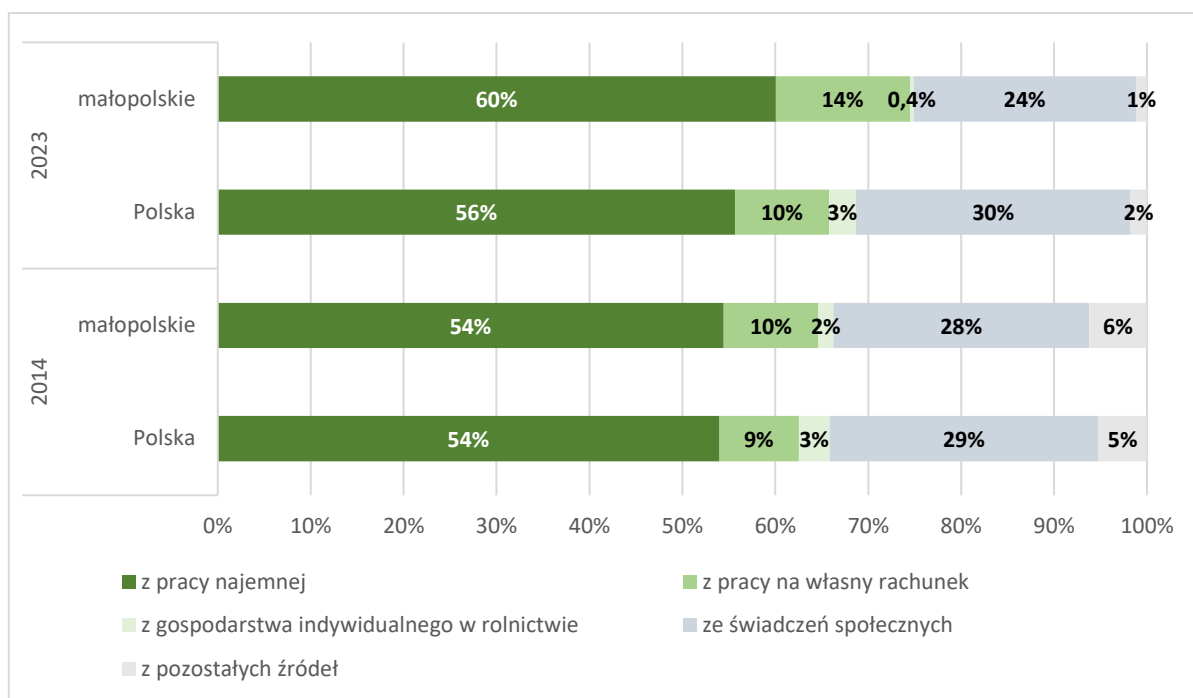

Wykres 5. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny w gospodarstwach domowych⁴ na 1 osobę wg województw w latach 2014-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

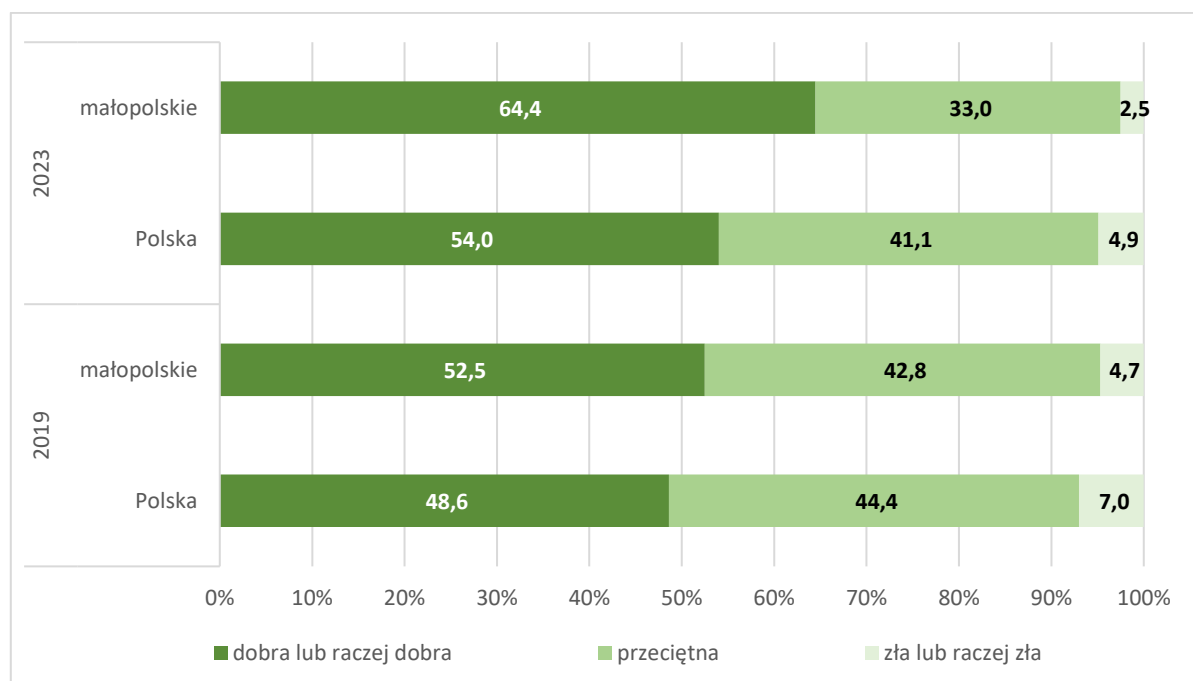
³ Dane opracowane na podstawie reprezentacyjnego badania budżetów gospodarstw domowych, które stanowi podstawowe źródło informacji o warunkach życia ludności.

⁴ Suma bieżących dochodów gospodarstw domowych, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

Wykres 6. Procentowa struktura przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych w województwie małopolskim na tle kraju wg rodzaju dochodu w 2014 i 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

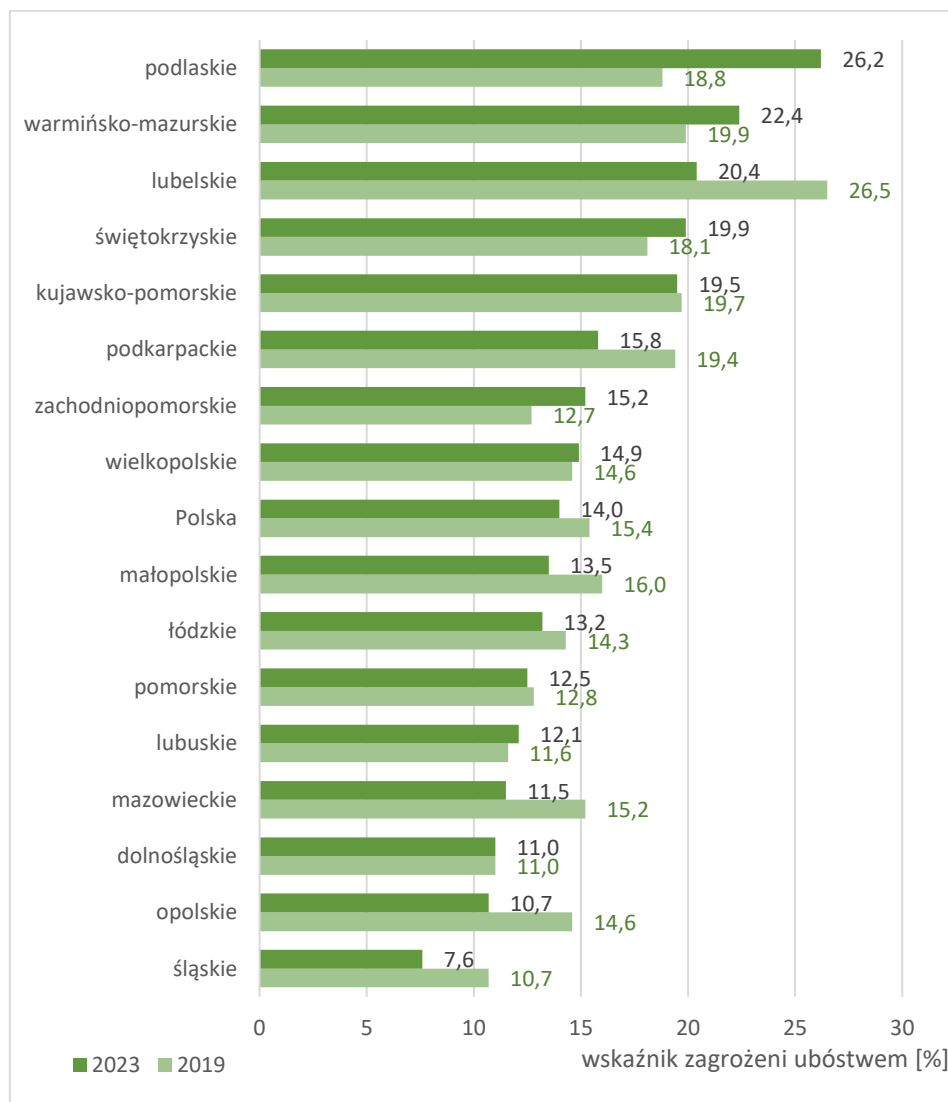

Wykres 7. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w województwie małopolskim na tle Polski w 2019⁵ i 2023 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

⁵ W 2019 r. nastąpiły zmiany metodologiczne – wcześniejsze odpowiedzi nie są porównywalne.

Zasięg ubóstwa

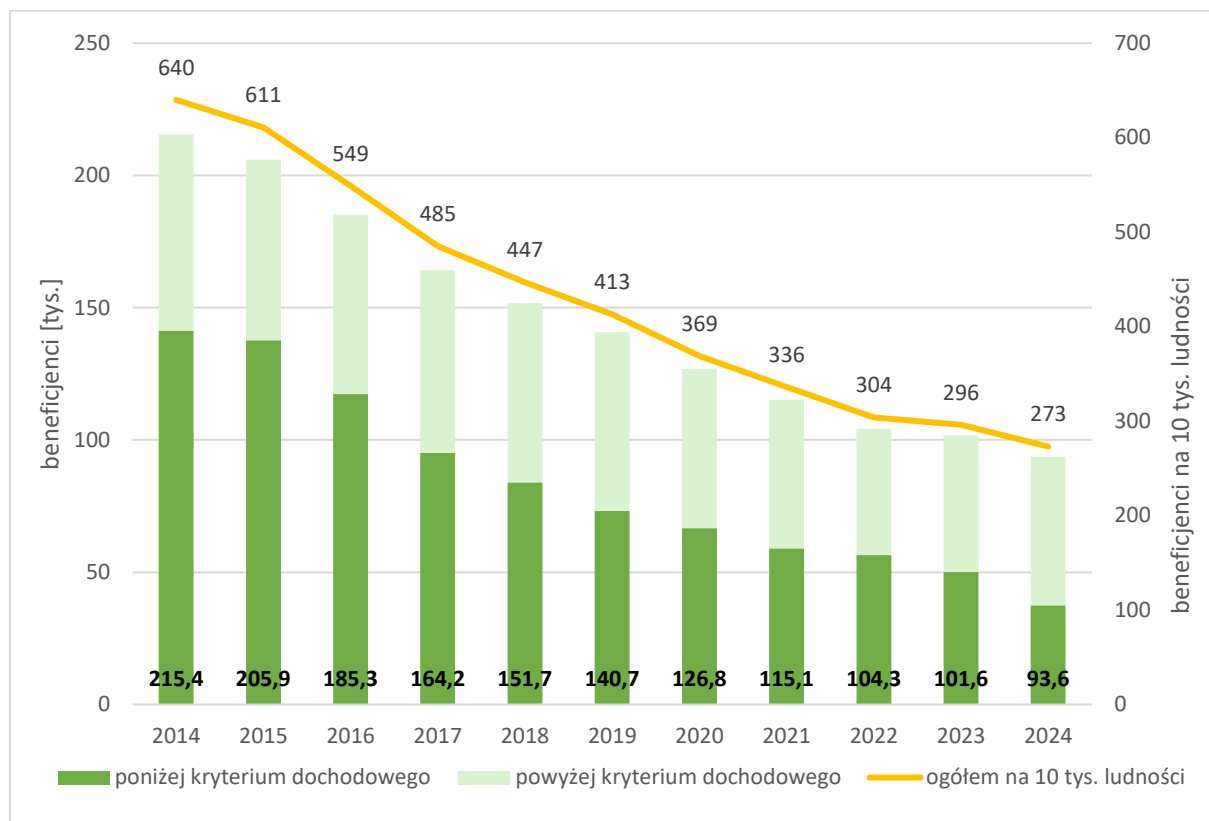

Wykres 8. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych⁶ w województwach w latach 2019 i 2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (dane Eurostatu, na podstawie Europejskiego badania dochodów i warunków życia ludności – EU-SILC).

⁶ Procent osób, których dochód ekwiwalentny do dyspozycji (po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych) jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji w danym kraju.

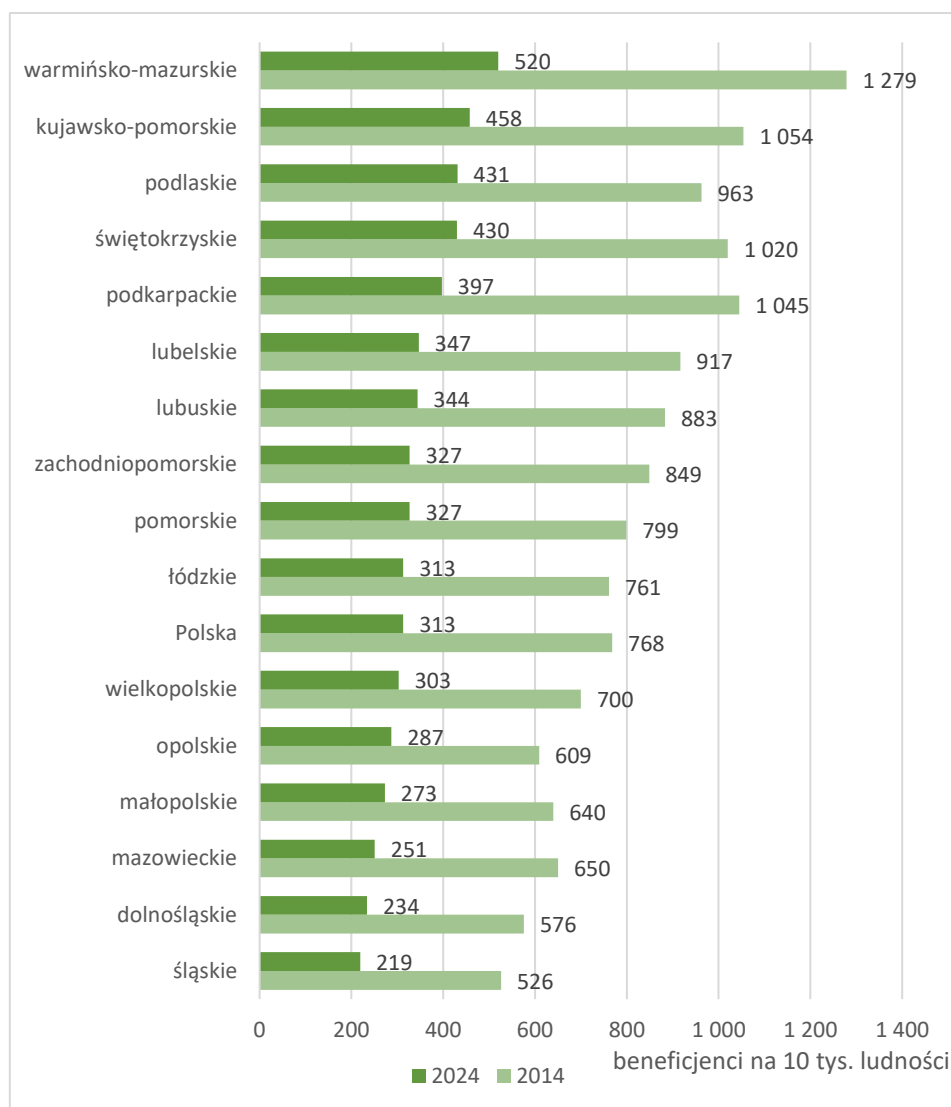
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

Wykres 9. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w województwie małopolskim w latach 2014-2024 wg kryterium dochodowego⁷ oraz na 10 tys. ludności

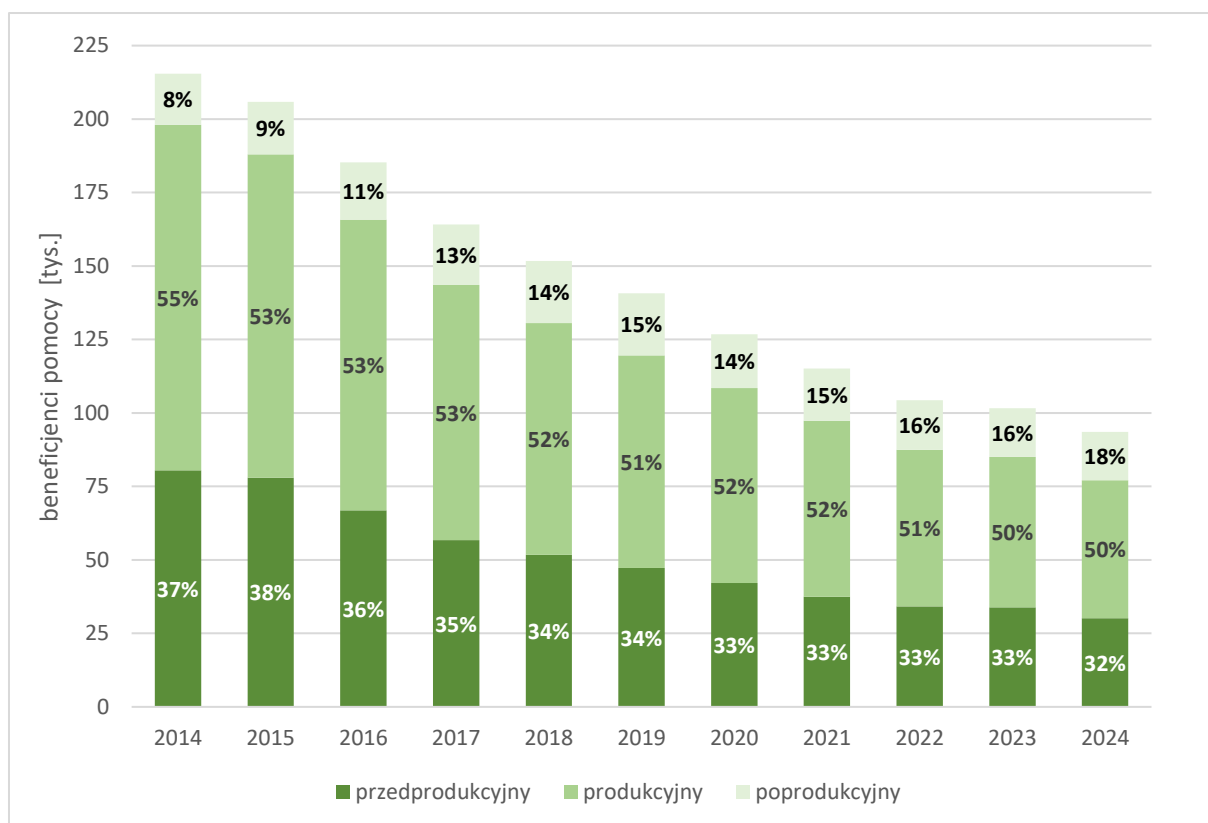
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

⁷ Zbiorowość poniżej kryterium dochodowego oznacza, że dochód na osobę w rodzinie/osobę samotnie gospodarującą nie był wyższy niż ustalone w ustawie kryterium do uzyskania świadczenia pieniężnego. Kryterium w latach 2008-2011 i do 30 września 2012 r. wynosiło dla osoby w rodzinie 351 zł, a dla osoby samotnie gospodarującej 477 zł. Od 1 października 2012 r. do 30 września 2015 r. kryterium wynosiło odpowiednio: 456 zł i 542 zł, od 1 października 2015 r. odpowiednio: 514 zł i 634 zł. Od dnia 1 października 2018 r. do 31 grudnia 2021 r. kwota kryterium dochodowego wynosiła odpowiednio: 528 zł i 701 zł. Od dnia 1 stycznia 2022 r. kwota kryterium dochodowego wynosi dla osoby w rodzinie 600 zł, a dla osoby samotnie gospodarującej 776 zł.

Wykres 10. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w województwach w latach 2014 i 2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

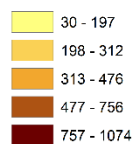

Wykres 11. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w województwie małopolskim w latach 2014-2024 wg grup wiekowych

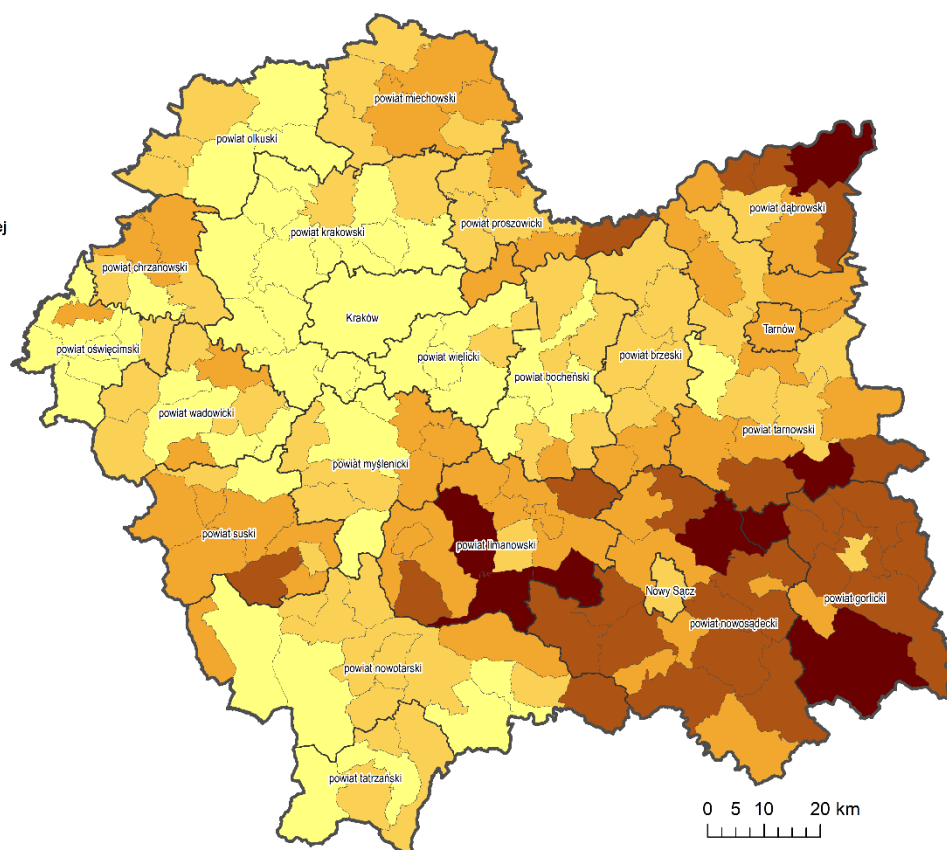
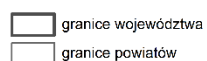
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Legenda

beneficjenci pomocy społecznej
na 10 tys. mieszk. w 2024 r.

klasyfikacja metodą
naturalnych przerw Jenksa

Rysunek 3. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w gminach w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS